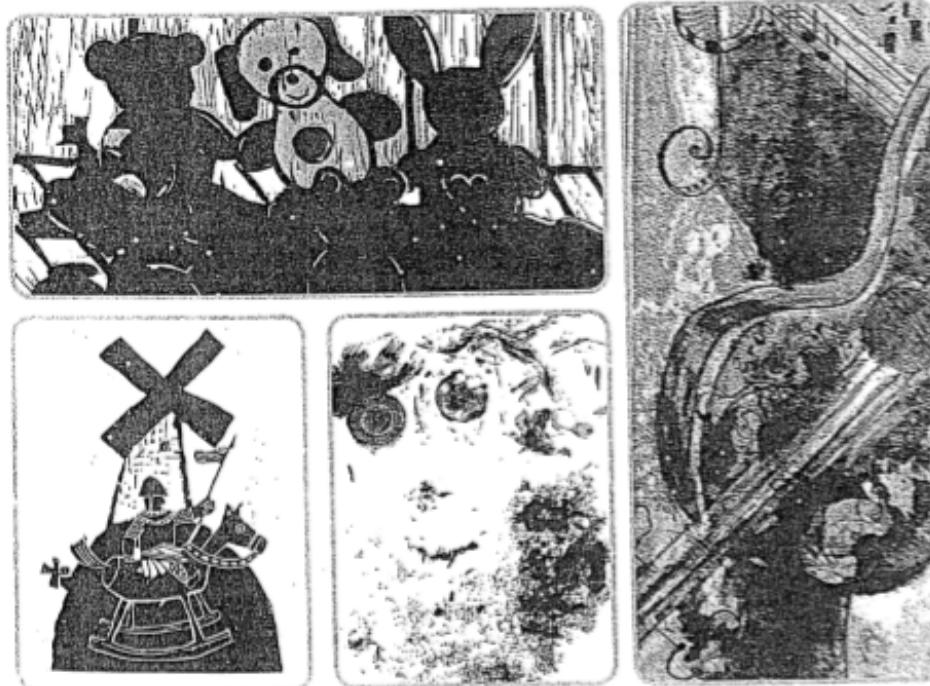

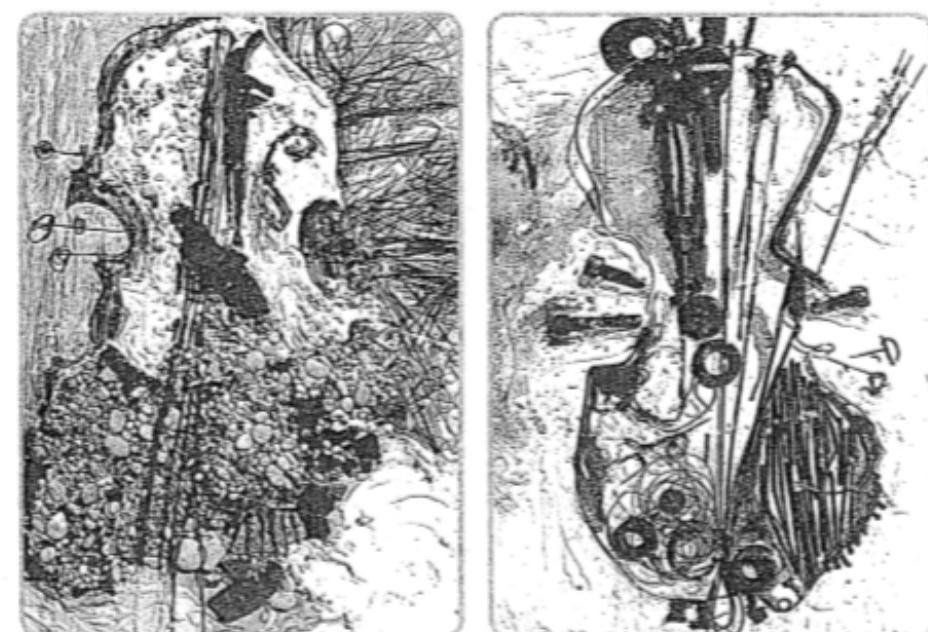
ЛИКОВНО ПОДРУЦЈЕ ЕЛЕМЕНТИ ГРАФИКЕ

Графика (отискивање, фротаж, картониск, монотипија са бојом, линорез) - Графика је технички поступак умножавања цртежа или слика са матрице. Матрица одређује графичку технику (дрво – дрворез, бакар – бакрорез, линолеум – линорез...). Постоје три основна типа штампе и сваки тип има своје технике, а то су: **шехнике високе штампе** (линорез, дрворез, гипсорез, картониск...) **шехнике дубоке штампе** (бакрорез, бакропис, сува игла, акватинта...) и **шехнике равне штампе** (литографија, монотипија, сито штампа, сериграфија...) За добијање отиска служи графичка преса, али се у раду са децом могу користити и други поступци. Уместо графичке боје користе се темпере или туш. Са децом предшколског узраста и нижих разреда основне школе примењују се једноставнији поступци штампе, као што су: отискивање, које се врши различитим предметима на подлогу; фротаж је техника протрљавања предмета различите структуре; картониск је техника високе штампе која се користи тако што се матрица картониска добија ређањем и лепљењем изрезаних комада картона на подлогу (слично колажу); монотипија је техника само једног отиска, а може се изводити различитим материјалима; линорез се добија гравирањем алаткама по подлози од линолеума и отискивањем у једној или више боја.

КОМБИНОВАНИ МЕДИИ

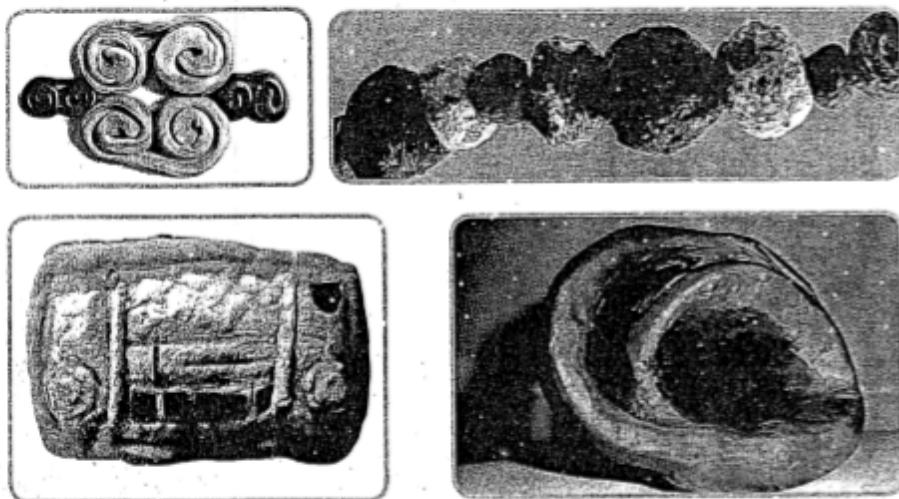
Поред основних сликарских материјала, као вид игре и истраживања, могу се користити и експериментални видови ликовног изражавања комбиновањем различитих материјала и поступака. У раду са децом је важно понудити већи број материјала, али са потенцијалном могућношћу комбиновања. Одређени материјали нису компатибилни по својим како технолошким, тако и естетским својствима. У комбинованим техникама је могуће мешати различите сликарске технике и материјале. Иако се експериментише, то не значи да се користи све што је при руци, без критеријума и смисла. Треба комбиновати материјале и технике тако да чине складну естетску целину. Предлог могућих материјала за комбиновање: воћни сокови, сушене тестенине, гриз, црна кафа, кукурузна зрма, интегрално зрневље, брашно, конфете, алу-фолија, новинска хартија, канап и конац, најлон чарапе, теканине, отпадни предмети и старе свари које могу служити и као подлога за ликовну интервенцију (стари тањир, дрвени рам, шоља, стара писма и коверте, поштанске марке, чепови и затварачи, тегле и флаше, керамичке саксије, стара амабалажа...), сушени плодови, лишће, каменчићи, кесице чаја, школјке, стара одећа и обућа, песак, шљунак, штипальке, картонске ролне од папирних убрusa, жица, стари ЦД-ови, папирне марамице и салвете, гранчице, дрвене варјаче, вата, итд.

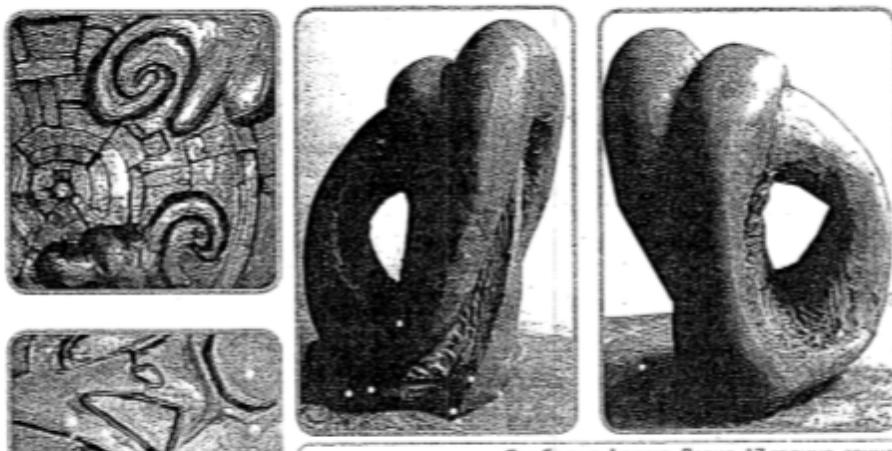
ЛИКОВНО ПОДРУЧЈЕ ВАЈАЊА

У ликовном подручју вајања основно изражajno средство је пластични (тродимензионални) облик изведен у неком материјалу. Деца млађег узраста при вајању углавном користе само неке материјале, као што су обојено тесто (плејдо), пластелин, глина, глинамол, влажан песак, снег, вата и др. Вајар – уметник углавном обликује класичним техникама као што је клесање у камену и дрвету, ливење скулптура у бронзи и другим материјалима. У савременој уметности се користе различите технике и материјали као што су пластичне масе, готови производи или коришћени предмети које уметник обликује по слободном избору. Он се инспирише ликовима и догађајима из живота и литературе, историјским збивањима итд., за шта прво израђује скице и студије цртежима и малим моделима изведеним у глини или неком другом материјалу. Дете спонтано бира мотив свог вајарског остварења, који чак и не постоји у најмилајем узрасту, јер је тада више обузето самом техником и могућностима деловања на материјал. Оно у процесу рада усваја технологију обраде материјала и развија свој пластични израз, од синтетичког ка аналитичком, до кога долази искомством.

Тесто, пластелин и беолин - Тесћо је одличан материјал подесан за рад са децом на предшколском узрасту и низких разреда основне школе. Има добре обликовне могућности и потпуно је безбедно јеа млађу децу. Пласштеплин и беолин су намењени деци млађег узраста због својих својстава прилагођених њиховим потребама. Обрађују се као глина, али без употребе воде. Производе се у различитим бојама. Беолин има иста својства као и пластелин, али се може термички обрадити кувањем тако да фигуре добијају компактну форму са тврдоћом и отпорношћу материјала који дуже траје од пластелина.

Глина и глинамол - Глина или каолин се употребљава још од најстаријих времена, прво за прављење употребних предмета са израженом функционалном улогом, којима су се затим постављали и естетски захтеви на све вишем нивоу. Глина се као материјал за обликовање користи и данас за израду скулптура, рељефа и различитих предмета (посуђа, накита...). Глинамол је индустријски прерадена глина са сличним својствима и начином обраде. Глина се квашењем надима, постаје еластична и савитљива и добија на волумену. Сушењем се смањује и пуца. Приликом моделовања мора се непрестано квасити водом да се то не би дододило, а ако моделовање није завршено, фигуру је неопходно увити у мокру крпи или ПВЦ фолију до следећег дана. Термичком обрадом фигура од глине добија се теракота и то је једна од познатијих технологија у керамици.

Слободна форма, Давид, 17 година, глина, смер ликовни техничар, 2011.

